

zcela nepřipraveného. Není tomu tak. Už dávno jsem to vše předvídal. Jestliže jsem tak dlouho zdánlivě setrval ve svém omylu, jestliže jsem mnohé nebral na vědomí, pak jenom proto, že mi nepříslušelo znát věci, jež překračují oblast mé působnosti, nepříslušelo mi předbíhat události. Chtěl jsem vytrvat na místě, kam mě osud postavil, chtěl jsem do konce splnit svůj program, zůstat věrným úloze, kterou jsem sám pro sebe uzurpoval. Neboť nyní s lítostí doznávám, byl jsem přese všechno našeptávání své ctižádosti pouze uzurpátorem. Ve své zaslepenosti jsem se ujal výkladu Písma, chtěl jsem být vykladačem boží vůle, ve své falešné horlivosti jsem lapal slepé náznaky a obrysy, kmitající zásobníkem známek. Spojoval jsem je bohužel jen v podobu, jež mi odpovídala. Vnutil jsem tomuto jaru svou režii, vkládal jsem v jeho všeobšáhly rozkvět svůj vlastní program a chtěl jsem je ohnout, seřadit podle vlastních plánů. Nějaký čas mě neslo na vlně svého rozkvětu, trpělivě a lhostejně, sotva mě vnímajíc. Jeho necitlivost jsem považoval za snášenlivost, ba za solidárnost, za souhlas. Myslil jsem, že odhaluji z jeho rysů líp než ono samo jeho nejhlubší záměry, že mu čtu v duši, že předjímám, co ono samo, poblázněno vlastní nesmírností, neumí vyjádřit. Ignoroval jsem všechny projevy jeho divoké a nezkrtné nezávislosti, neviděl jsem prudké perturbace, do hloubi je rozrušující a nevypočitatelné. Ve svém velikášství jsem se dostal tak daleko, že jsem se odvážil zasáhnout do dynastických problémů nejvyšších mocností, zmobilizoval jsem vás, pánové, proti Demiurgovi, zneužil jsem vaší důvěry k ideám, vaší šlechtné nekritičnosti, a vstípl jsem vám falešnou a svět ohrožující doktrínu, zneužil jsem

vašeho plamenného idealismu k šíleným činům. Nechci rozhodovat, zda jsem byl povolán k věcem nejvyšším, po nichž sahala moje ctižádost. Byl jsem snad povolán jen k vzbouzení iniciativy, nejdříve povolán, potom odmítnut. Překročil jsem své meze, ale i to bylo předem určeno. Znal jsem v podstatě svůj vlastní osud od samého začátku. Stejně jako úděl tohoto nešťastného Maxmiliána byl i můj úděl údělem Ábelovým. Byla chvíle, kdy oběť moje vonná byla bohu příjemná, a tvůj dým šel k zemi, Rudolfe. Ale Kain vždycky vítězí. Tato hra byla předem naplánována.“

V tom okamžiku otřásla vzduchem vzdálená detonace, nad lesy se zvedl ohnivý sloup. Všichni otočili hlavy. „Buďte klidni,“ pravil jsem, „to hoří panoptikum, nechal jsem tam, opouštěje muzeum, soudek prachu se zapáleným doutnákem. Nemáte už domov, šlechtní pánové, jste bez domova. Doufám, že vás to příliš nedojímá?“

Avšak ty mohutné individuality, ti vyvolenci lidstva mlčeli, stáli bezduše v bojovém šiku v záři vzdáleného požáru a bezradně blýskali očima. Pohlíželi jeden na druhého – v hlavách ani špetku vlastního úsudku – a mžikali víčky. „Vy, Sire,“ obrátil jsem se k arciknížeti, „jste neměl pravdu. Snad i z vaší strany to bylo velikášství. Chtěl jsem neoprávněně reformovat vaším jménem svět. A možná, že jste to vůbec neměl v úmyslu. Červená barva je stejná barva jako ostatní, teprve všechny dohromady tvoří plnost světa. Promiňte mi, že jsem zneužil vašeho jména k cílům, jež jsou vám cizí. Ať žije František Josef I.“

Arcikníže se při zvuku tohoto jména zachvěl, sáhl po šavli, ale